

**Badanie wśród pracodawców i pracowników
w ramach projektu "Nie palę, bo..."**

**PALENIE WYROBÓW TYTONIOWYCH
I POWIĄZANYCH W ZAKŁADACH PRACY**

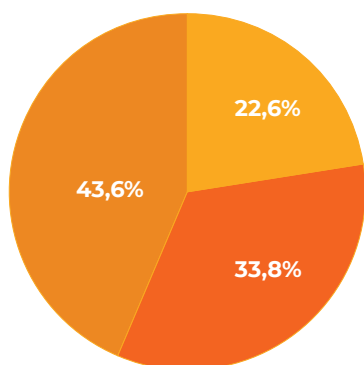
CHARAKTERYSTYKA UCZESTNIKÓW BADANIA

Zakres podmiotowy badania w dwóch grupach badawczych: pracodawców oraz pracowników firm produkcyjnych.

Wśród pracowników znajdują się osoby palące tradycyjne wyroby tytoniowe, palące elektroniczne papierosy i osoby niepalące.

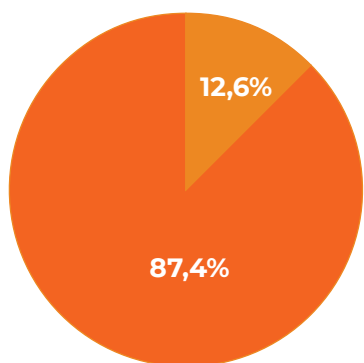
Grupa pracodawców zdefiniowana została, jako właściciele firmy, przedstawiciele kadry zarządzającej i pracownicy działów HR. Właściciele firm stanowili 33,8% ogółu respondentów zakwalifikowanych do grupy badawczej pracodawców, przedstawiciele kadry zarządzającej 43,6%, a pracownicy działów HR 22,6%.

Badanie zrealizowano również wśród pracowników, z czego 87,4% próby stanowili respondenci będący pracownikami produkcyjnymi, a 12,6% pracownicy zatrudnieni na innych stanowiskach.

Wykres 1. **Struktura próby badawczej - pracodawcy**

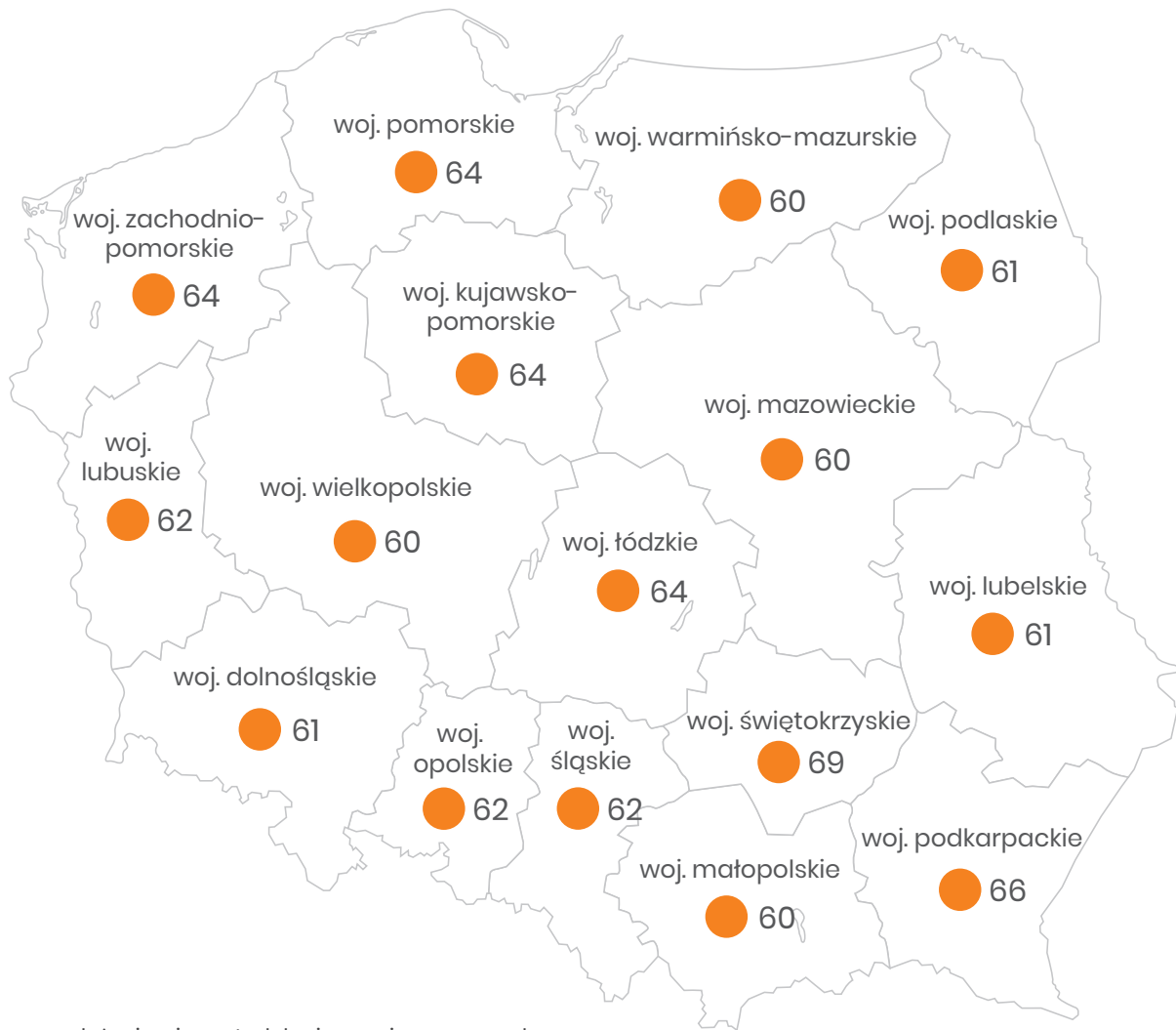
- DZIAŁ HR
- WŁAŚCICIEL FIRMY
- KADRA ZARZĄDZAJĄCA

Wykres 2. **Struktura próby badawczej - pracownicy**

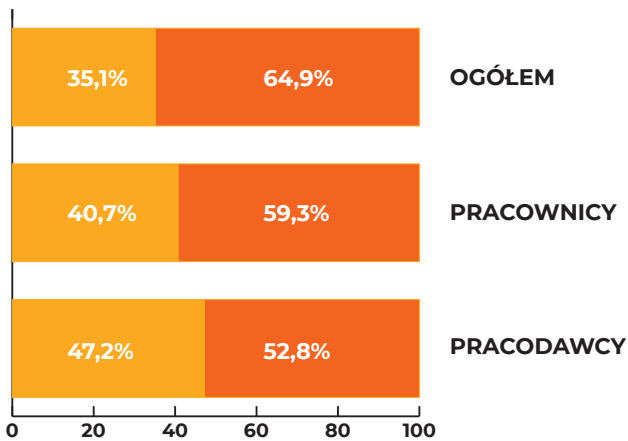
- PRACOWNIK PRODUKCJI
- INNY PRACOWNIK

Mapa 1. **Struktura próby badawczej w ujęciu terytorialnym**

Zgodnie z założeniami metodologicznymi w ramach badania zrealizowano co najmniej 60 wywiadów w każdym województwie. Strukturę próby badawczej w ujęciu terytorialnym obrazuje Mapa 1.

Wykres 3. **Struktura próby badawczej – płeć**

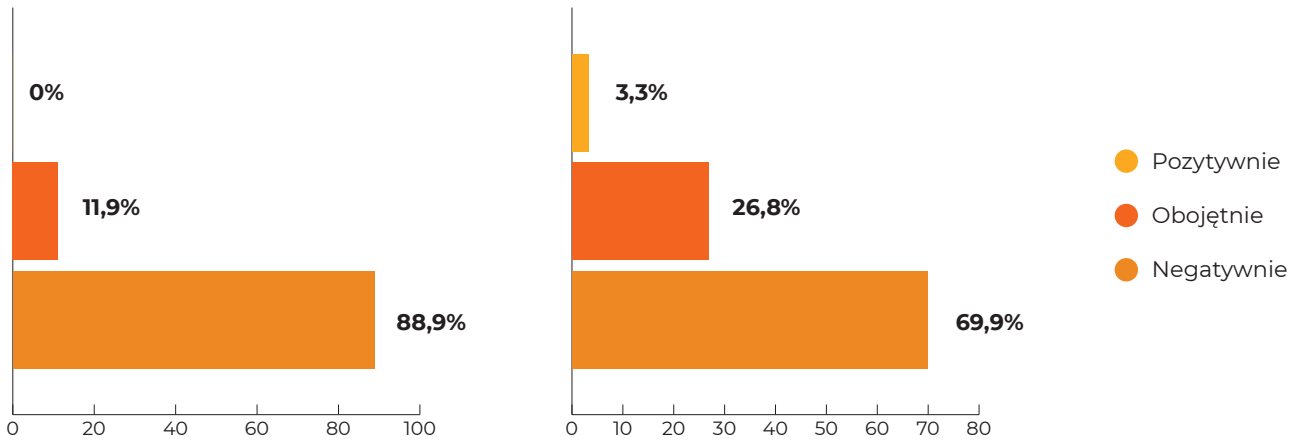

W badaniu 64,9% badanych stanowiły kobiety, a 35,1% mężczyźni. Kobiety były dominującą grupą respondentów zarówno wśród pracodawców (stanowiły 52,8% badanej populacji), jak i pracowników (59,3%).

● MĘŻCZYŹNI ● KOBIETY

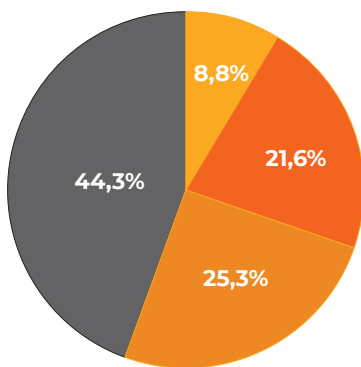
Jednie w 10% firm uczestniczących w badaniu w ciągu ostatnich 2 lat prowadzono działania zachęcające do rzucenia palenia. Wśród firm, które prowadziły tego typu działania najczęściej zlokalizowanych było w województwie warmińsko-mazurskim (12,0%) i lubelskim (10,0%). Były to w większości małe (38,0%) oraz średnie (34,0%) przedsiębiorstwa.

Wykres 4. **Prowadzenie przez zakład pracy w ostatnich 2 lat działań zachęcających pracowników do rzucenia palenia, a ocena podejścia do palenia w firmie**

Prowadzono działania zachęcające pracowników do rzucenia palenia

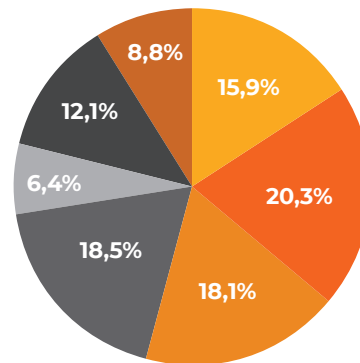
Nie prowadzono działań zachęcających pracowników do rzucenia palenia

Wykres 5. **Struktura wielkości przedsiębiorstw uczestniczących w badaniu**

- MIKROPRZEDSIĘBIORSTWA
- MAŁE PRZEDSIĘBIORSTWA
- ŚREDNIE PRZEDSIĘBIORSTWA
- DUŻE PRZEDSIĘBIORSTWA

W badaniu uczestniczyli przedstawiciele wszystkich klas wielkości przedsiębiorstw, jednak najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele małych przedsiębiorstw (44,3%), a najmniej liczną grupą byli reprezentanci dużych przedsiębiorstw (8,8%).

Wykres 6. **Odsetek osób palących w zakładach pracy**

- nikt nie pali
- do 10% palących pracowników w firmie
- 11-20% palących pracowników w firmie
- 21-30% palących pracowników w firmie
- 31-40% palących pracowników w firmie
- 41-50% palących pracowników w firmie
- powyżej 50% palących pracowników w firmie

W 36,1% firm, które zatrudniają palaczy nie pali żadna kobieta. W 23,2% palące kobiety stanowią nie więcej niż 10% ogółu palących, jednak w 13,2% stanowią one ponad połowę palących pracowników. Odnosząc się do tych danych należy jednak mieć na uwadze fakt, że struktury zatrudnienia w firmach są różne i w dużej mierze zależą od specyfiki przedsiębiorstwa – są przedsiębiorstwa, które nie zatrudniają kobiet, a są takie, które zatrudniają wyłącznie kobiety, co ma istotny wpływ na oszacowanie odsetka kobiet wśród palących pracowników. Zagadnienie to wymagałoby dodatkowych analiz, aby poznać rzeczywistą skalę palenia wśród pracujących kobiet.

PALENIE WYROBÓW TYTONIOWYCH I WYROBÓW POWIĄZANYCH A PRACA

Nieznacznie ponad 60% pracowników zna dobrze lub bardzo dobrze przepisy i uregulowania dotyczące palenia tytoniu obowiązujące w ich zakładzie pracy, 12,0% przyznaje, że ich znajomość tych przepisów jest na niskim poziomie, a jedynie 7,0% przyznaje, że nie zna ich wcale. Natomiast 16,4% badanych pracowników jest zdania, że w ich zakładzie pracy nie istnieją takie przepisy i uregulowania.

Warto podkreślić, że brak znajomości, bądź twierdzenie, że przepisy i uregulowania dotyczące palenia papierosów i wyrobów powiązanych na terenie zakładów pracy nie funkcjonują może wynikać zarówno z braku wiedzy, ale również z braku potrzeby posiadania takiej wiedzy. Osoby, które nie palą mogą nie poszukiwać tego typu informacji.

Niemal 26% badanych potwierdza, że w ich firmie nie są wdrożone żadne rozwiązania związane z paleniem tytoniu. Należy jednak mieć na uwadze, że nie znaczy to, że nie jest przestrzegane prawo i dopuszczone jest swobodne korzystanie z wyrobów tytoniowych w czasie pracy, ale raczej, że firma nie stosuje żadnych innych rozwiązań poza ustawowym zakazem palenia w miejscu pracy.

Niemal połowa badanych wskazała na fakt, iż w ich zakładzie pracy wprowadzono taki zakaz, a w niemal 44% przypadków pracodawca stworzył wyodrębnioną przestrzeń do palenia papierosów i wyrobów powiązanych. Chodzi tu zarówno o stworzenie tzw. palarni, jak i wyodrębnienie innego rodzaju pomieszczeń, bądź miejsc (także na zewnątrz), wyłącznie w których dozwolone jest palenie tytoniu.

Inne rozwiązania – takie, jak: traktowanie przerwy na papierosa, jako wyjście z pracy w celach prywatnych, które należy odpracować, obniżenie pensji pracownikom palącym czy stworzenie własnego programu antynikotynowego są zdecydowanie rzadziej wdrażane w przedsiębiorstwach. Respondenci wskazując na inne rozwiązania stosowane w zakładach pracy mówili o:

wprowadzeniu krótkich przerw w czasie pracy, jednak wspólnych dla wszystkich pracowników, które ci palący mogą wykorzystać na zapalenie papierosa,

gratyfikacjach finansowych dla niepalących pracowników, np. dodatkowe bądź wyższe premie,

jedna godzina wolnego tygodniowo dla pracowników niepalących, którą mogą odebrać w dowolnym czasie,

kary za łamanie zakazu palenia,

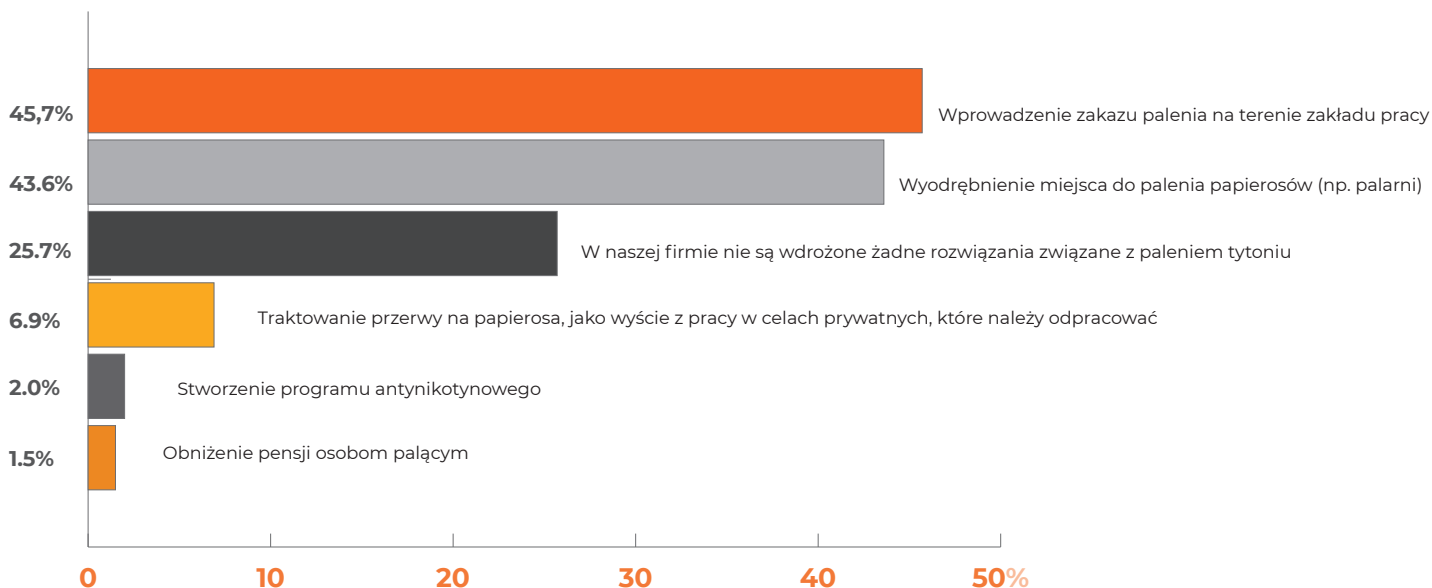

przyznawanie nagród finansowych dla pracowników, którzy wytrwają w postanowieniu i nie będą palić przez co najmniej 12 miesięcy.

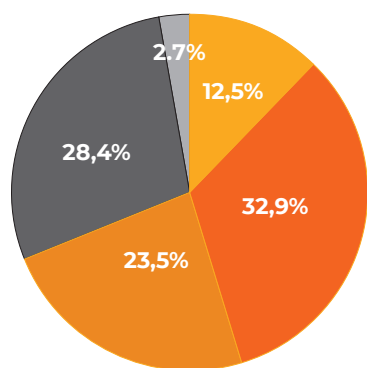
Występuje zależność pomiędzy wielkością firmy, a wdrażaniem w niej rozwiązań związanych z paleniem tytoniu i korzystaniem z wyrobów powiązanych – im większe przedsiębiorstwo, tym częściej wprowadzane są przepisy i uregulowania dotyczące palenia papierosów na terenie zakładu pracy i w czasie pracy. Wśród dużych przedsiębiorców jedynie 13,6% wskazało, że w ich firmie takie przepisy i uregulowania nie są wdrożone, podczas, gdy wśród średnich przedsiębiorców było to już niemal 20%, a wśród małych firm 25%. Najbardziej kwestie związane z paleniem papierosów w zakładach pracy są usankcjonowane przepisami i uregulowaniami w mikroprzedsiębiorstwach. W dużej mierze może mieć na to wpływ fakt, że przy niewielkiej liczbie osób łatwiej ustalić panujące w firmie zasady w formie ustnej.

Odwrotna tendencja dostrzegalna jest w zakresie wyodrębniania miejsc do palenia papierosów (np. palarni). Miejsca takie zostały wskazane w ponad 60% dużych przedsiębiorstwach i w niemal 60% średnich przedsiębiorstwach. Palarnie lub inne miejsca, w których można palić papierosy wyodrębniło nieco ponad 40% małych przedsiębiorców i jedynie ok. 23% mikroprzedsiębiorców.

Wykres 7. **Rozwiązania odnoszące się do palenia papierosów i wyrobów powiązanych stosowane w przedsiębiorstwach**

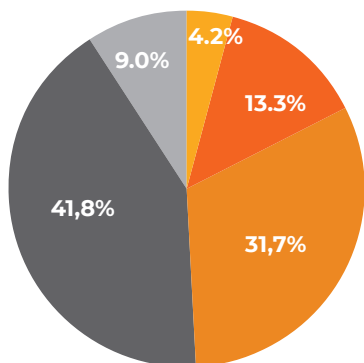
Ponad połowa (51,9%) badanych jest zdania, że zakład pracy nie ma obowiązku dbać o dogodne warunki do palenia tytoniu w czasie pracy, jednak najczęściej padającą odpowiedzią było raczej tak. Niemal 1/3 respondentów była zadania, że firma jednak w jakiś sposób powinna dbać o dogodne warunki do palenia dla pracowników.

Wykres 8. **Zakład pracy powinien zadbać o to, by palący mieli dogodne warunki do palenia tytoniu w czasie pracy**

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

Występuje zależność pomiędzy zajmowanym stanowiskiem w firmie, a twierdzeniem, że możliwość swobodnego palenia tytoniu w zakładzie pracy sprawia, iż palący pracownicy lepiej pracują. Częściej aprobatę dla tej tezy wysnuwali pracownicy, niż pracodawcy – wśród pracowników twierdzącej odpowiedzi udzieliło 21,2%, podczas gdy wśród pracodawców było to jedynie 13,8%. Wśród pracodawców odmiennego zdania było aż 77,6%, a pośród pracowników 68,6%.

Wykres 9. **Możliwość swobodnego palenia tytoniu w zakładzie pracy sprawia, że palący lepiej pracują**

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

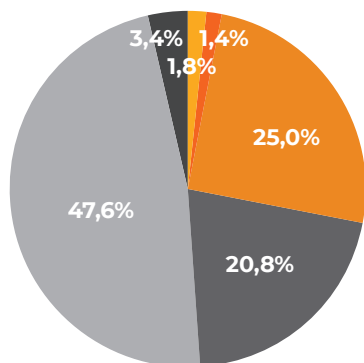
Palenie papierosów i/lub sięganie po wyroby powiązane może negatywnie wpływać na wydajność pracy pracowników, a także jej jakość.

Generuje również:

Dodatkowe koszty dla przedsiębiorcy, który jest zmuszony ponosić koszty związane np. z wyodrębnieniem i utrzymaniem palarni lub innego miejsca, w którym pracownicy mogą palić.

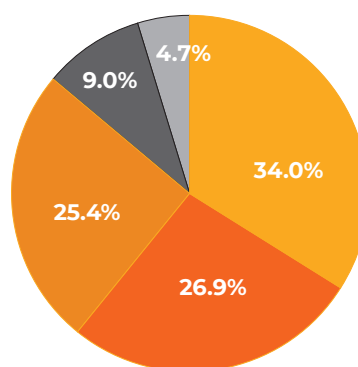
Rodzi też konflikty między pracownikami palącymi i niepalącymi, wynikające z częstszego odchodzenia od stanowiska pracy w celu zapalenia papierosa, co de facto prowadzi do większej ilości przerw w pracy dla palących pracowników.

W opinii pracodawców podejście do palenia papierosów i wyrobów powiązanych w firmach jest negatywne. Blisko połowa spośród nich oceniła je jako negatywne, a kolejnych ok. 21% jako raczej negatywne. W ocenie co czwartego badanego stosunek firmy do kwestii palenia papierosów i wyrobów powiązanych jest obojętny, a jedynie nieznaczny odsetek badanych wskazał na pozytywne podejście do tej kwestii.

Wykres 11. **Podejście w firmie do palenia papierosów i wyrobów podobnych**

- Pozytywne
- Raczej pozytywne
- Obojętne
- Raczej negatywne
- Negatywne
- Nie wiem/trudno powiedzieć

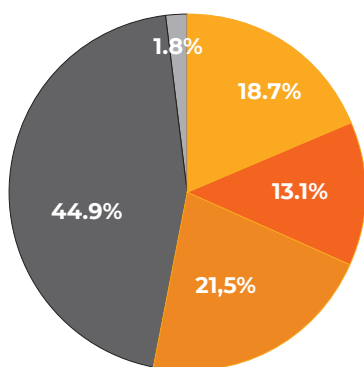

Wykres 10. **Palenie tytoniu przez pracowników przynosi straty ekonomiczne dla zakładu**

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

O tym, że palenie papierosów i produktów powiązanych przynosi firmom straty ekonomiczne w większym stopniu przekonani są pracodawcy, niż pracownicy – uważa tak 67,6% pracodawców i 54,2% pracowników. Zależność ta jest oczywista, gdyż to w większym stopniu pracodawcy kontrolują i nadzorują, a także analizują sprawy finansowe przedsiębiorstw.

Niemal 2/3 uczestników badania nie popiera tezy, że palenie w pracy powinno być dozwolone wszędzie tam, gdzie nie zagraża to pożarem lub innym poważnym niebezpieczeństwem. W tym, blisko 45% jest zdecydowanie negatywnie nastawiona do takiego rozwiązania. Jednocześnie 31,8% respondentów uważa, że taka możliwość powinna być dopuszczona.

Wykres 12. **Palenie w pracy powinno być dozwolone wszędzie tam, gdzie nie zagraża to pożarem lub innym poważnym niebezpieczeństwem**

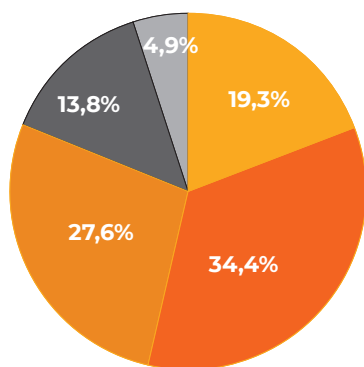
- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

Zakład pracy powinien pomagać palącym pracownikom w rzuceniu palenia

Ponad połowa respondentów (53,7%) jest zdania, że pracodawcy powinni pomagać palącym pracownikom w rzuceniu palenia, jednak odsetek osób mających odmienne przekonanie utrzymuje się także na dość wysokim poziomie (41,4%).

Dominujące przekonanie o konieczności

Częściej o potrzebie wspierania pracowników w rzuceniu palenia przez firmę przekonani są pracodawcy (56,8%), niż pracownicy, chociaż ci drudzy również w połowie przypadków (50,6%) wyrażają aprobatę dla tego typu rozwiązania. Większe zainteresowanie pracodawców wdrożeniem takiego działania jest zrozumiałe, zwłaszcza w kontekście utrudnień, jakie mogą nieść palący pracownicy dla firmy – absencje z powodu chorób będących wynikiem palenia papierosów, mniejszej wydajności bądź jakości pracy z uwagi na odchodzenie od stanowisk pracy na przerwę na papierosa, konieczność wydzielenia specjalnych miejsc do palenia papierosów.

Wykres 13. **Zakład pracy powinien zadbać o to, by palący mieli dogodne warunki do palenia tytoniu w czasie pracy**

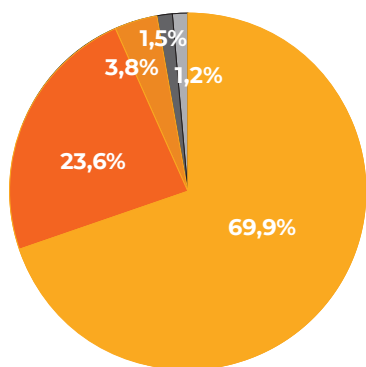
- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

Tabela 1. **Zakład pracy powinien pomagać palącym pracownikom w rzuceniu palenia**

ZAKŁAD PRACY POWINIEN POMAGAĆ PALĄCYM PRACOWNIKOM W RZUCENIU PALENIA	PRACODAWCY	PRACOWNICY
Zdecydowanie tak	21,6%	17,0%
Raczej tak	35,2%	33,6%
Raczej nie	24,8%	30,4%
Zdecydowanie nie	13,4%	14,2%
Nie wiem/trudno powiedzieć	5,0%	4,8%

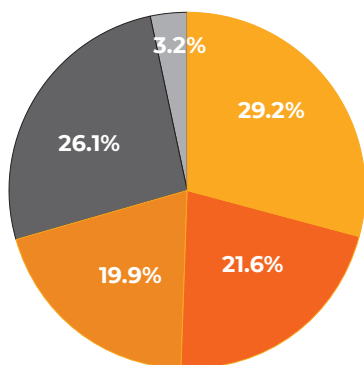
Badani są niemal w pełni zgodni, że firma powinna chronić niepalących pracowników przed tzw. biernym paleniem, czyli wdychaniem dymu tytoniowego. Jedynie 5,3% uczestników badania ma na ten temat odmienne zdanie.

Wykres 14. **Zakończenie pracy powinno zrobić wszystko, aby chronić niepalących przed koniecznością wdychania dymu tytoniowego**

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

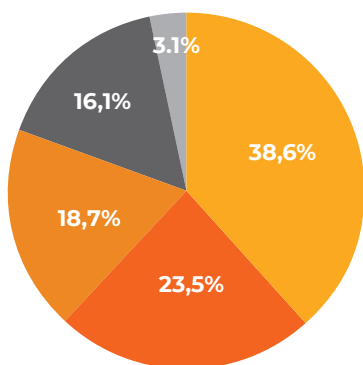
Zdania w odniesieniu do tezy, że w czasie, gdy palący pracownicy robią sobie przerwę ci niepalący muszą wykonywać za nich pracę są podzielone. Jednak nieznacznie więcej badanych (50,8%) jest zdania, że rzeczywiście osoby niepalące muszą wykonywać pracę niewykonaną przez palących pracowników w czasie ich przerwy na papierosa.

Wykres 15. **Gdy palący pracownicy robią przerwę na papierosa, niepalący muszą wykonywać za nich pracę**

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

O tym, że niepalący pracownicy mają mniej przerw w pracy jest przekonanych 62,1% uczestników badania, oznacza to, że nieco ponad 1/3 jest przeciwnego zdania. Trzeba podkreślić, że najczęściej padającą odpowiedzią w kontekście przytoczonego zagadnienia było zdecydowanie tak, czyli odpowiedź zdecydowanie twierdząca.

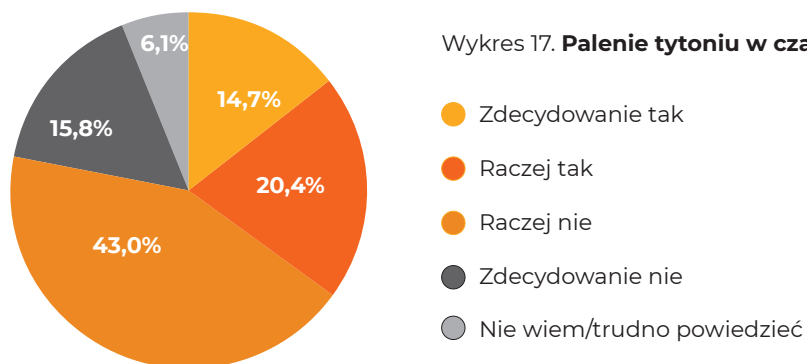

Wykres 16. **Niepalący pracownicy (niewychodzący na papierosa) mają mniej przerw w pracy**

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem/trudno powiedzieć

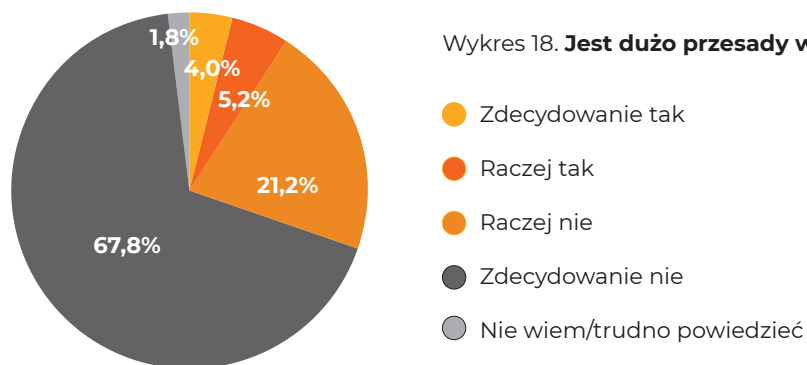
Negatywny wpływ palenia papierosów przez pracowników w czasie pracy na opinię o firmie częściej dostrzegają pracodawcy (38,8%), niż pracownicy (31,4%). Zależność ta wydaje się być oczywista, gdyż to w głównej mierze na pracodawcy ciąży obowiązek dbania o wizerunek i dobrą opinię o firmie, to również oni w pierwszej kolejności odczuwają konsekwencję pojawiających się w środowisku negatywnych opinii.

Wykres 17. **Palenie tytoniu w czasie pracy sprawia, że psuje się dobra opinia o firmie**

Blisko 90% osób uczestniczących w badaniu uważa, że nie jest przesadą to, co się mówi o szkodliwości palenia, innego zdania jest jedynie 9,2% respondentów. Niemal 70% badanych jednoznacznie nie zgodziło się z zaprezentowaną tezą, a więc są przekonani, że nie ma przesady w tym, że palenie jest co najmniej tak szkodliwe, jak się o nim mówi.

Wykres 18. **Jest dużo przesady w tym, co mówi się o szkodliwości palenia dla zdrowia**

FIRMA WOLNA OD TYTONIU

Pracodawcy odnosząc się do kwestii kształtowania środowiska wolnego od wyrobów tytoniowych w swojej firmie w znacznej większości wskazywali, że to rozwiązanie niesie za sobą pozytywne efekty. Jedynie niespełna 1% badanych uważał, że to rozwiązanie nie ma żadnych pozytywnych efektów.

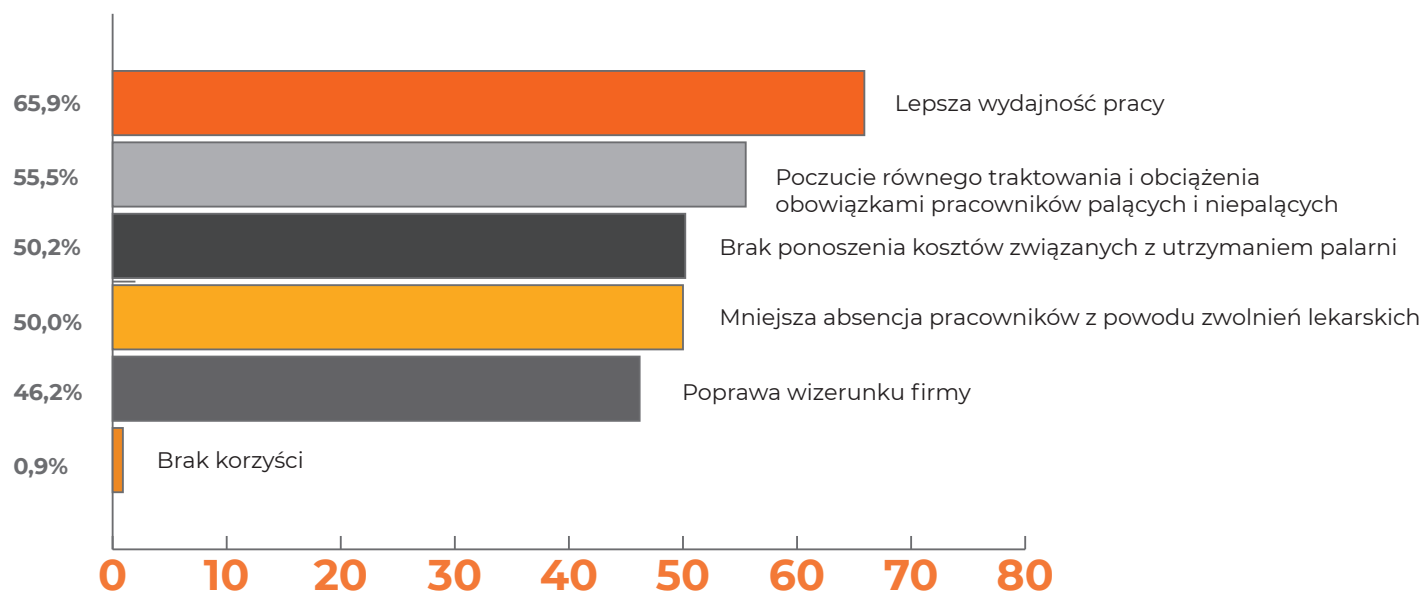
Najczęściej (65,9%) wskazywano na lepszą wydajność pracy pracowników, a więc na korzyści wynikające z braku odchodzenia pracowników od stanowiska pracy w celu zapalenia papierosa, ale również związany z paleniem brak rozkojarzenia pracownika skupiającego się na dotrzwaniu do przerwy i zapaleniu podczas niej papierosa, zamiast skupienia się na wykonywanych czynnościach. Czynniki te są szczególnie istotne zwłaszcza przy pracy na liniach produkcyjnych.

Ponad 55% pracodawców jako korzyść płynącą z tworzenia środowiska wolnego o tytoniu w miejscu pracy poczuć sprawiedliwości, równego traktowania i obciążenia obowiązkami pracowników palących i niepalących. Wiąże się to również z wyeliminowaniem konfliktów związanych z nierówną ilością przerw w czasie pracy, poczuciem wykonywania pracy za inne osoby.

Połowa uczestniczących w badaniu przedsiębiorców jako korzyść wskazało również brak ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem palarni lub innych miejsc wyznaczonych do palenia papierosów, a także mniejszą absencją pracowników z powodów zwolnień lekarskich będących następstwem chorób i dolegliwości spowodowanych paleniem tytoniu.

Najrzadziej, ale jednak wskazaną przez blisko połowę respondentów, korzyścią wynikającą z wprowadzania w firmie środowiska wolnego od tytoniu jest poprawa wizerunku firmy.

Wykres 19. **Korzyści dla pracodawcy wynikające z kształtowania środowiska wolnego od wyrobów tytoniowych w miejscu pracy**

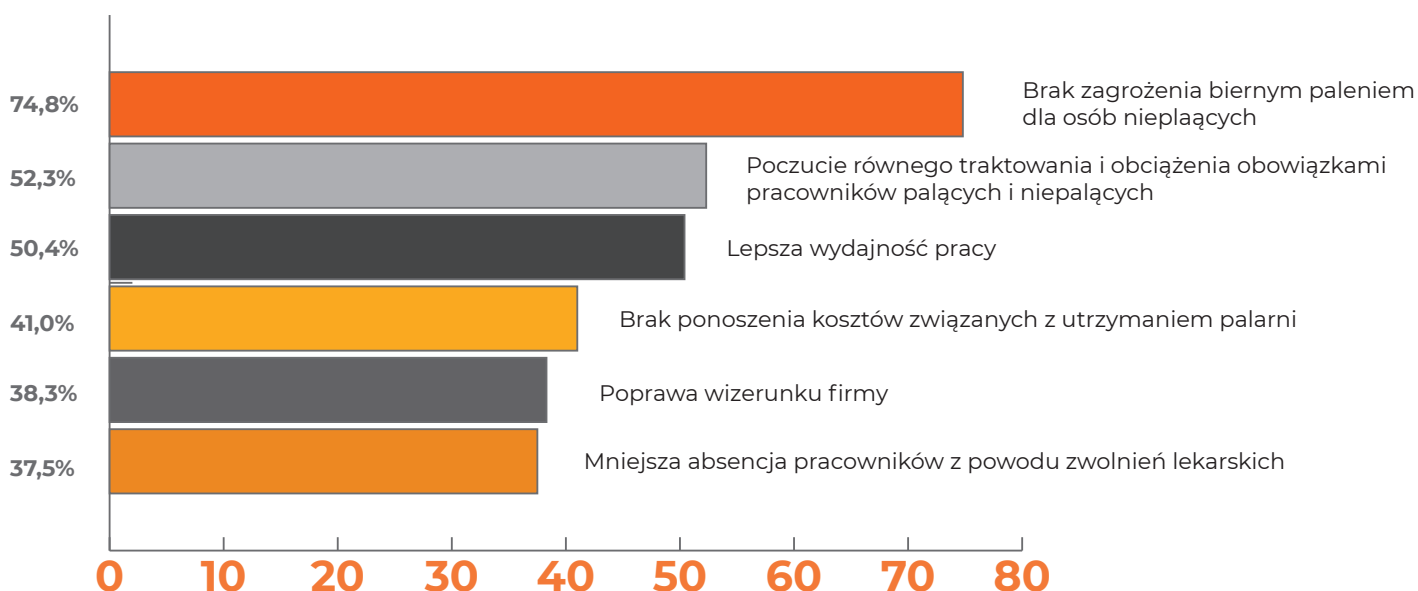
Dla pracowników największą korzyścią (74,8% wskazań) płynącą z kształtowania środowiska wolnego od tytoniu w miejscu pracy jest brak zagrożenia biernym paleniem, tj. wdychaniem dymu tytoniowego przez osoby niepalące.

Ponad połowa badanych wskazała także na poczucie równego traktowania i obciążenia obowiązkami pracowników palących i niepalących oraz lepszą wydajność pracy pracowników.

Nieco ponad 40% wskazało jako korzyść brak konieczności ponoszenia kosztów związanych z utrzymaniem palarni. Jest to korzyść która może wydawać się nie ukierunkowana na pracowników, ale rozpatrując ją w szerszym kontekście można założyć, iż zaoszczędzone w ten sposób fundusze pracodawcy mogą przeznaczyć na inne cele, np. związane z usprawnieniem pracy, lepszym dostosowaniem do potrzeb pracowników itp.

W najmniejszym stopniu (jednak w ok. 38%) wskazywane były takie korzyści jak: poprawa wizerunku firmy oraz mniejsza absencja pracowników z powodu zwolnień lekarskich.

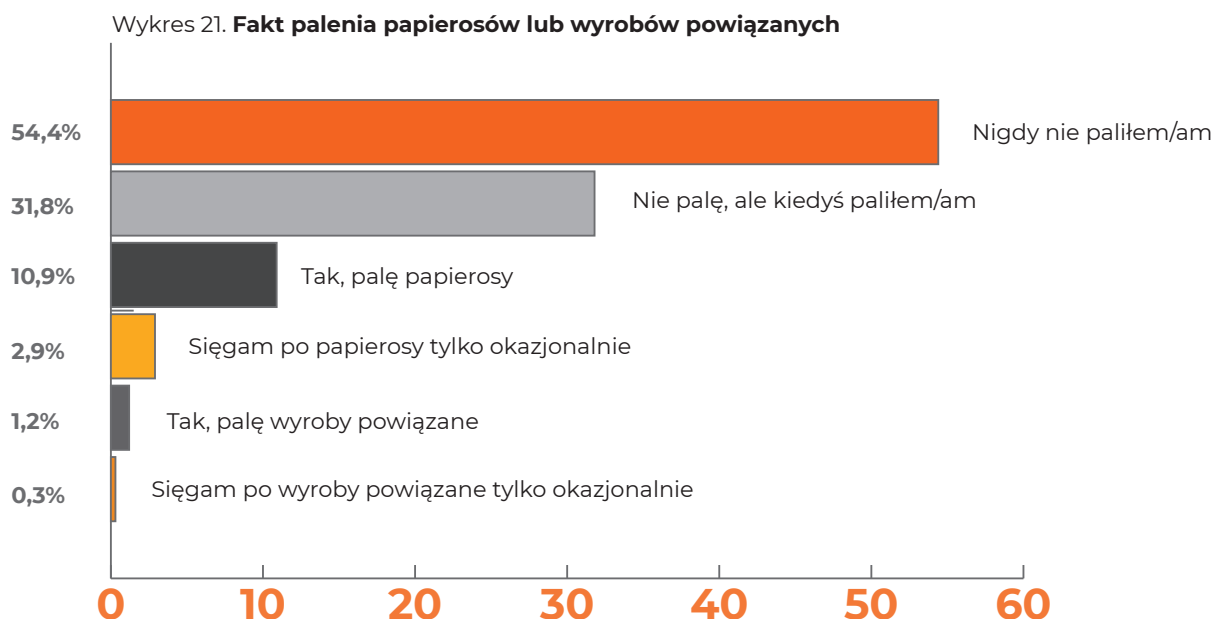
Wykres 20. **Korzyści dla pracownika wynikające z kształtowania środowiska wolnego od wyrobów tytoniowych w miejscu pracy**

KTO I DLACZEGO PALI?

Ponad połowa (54,4%) uczestniczących w badaniu osób nigdy nie paliła papierosów, a kolejnych 31,8% rzuciło palenie i obecnie nie pali. Niespełna 11% respondentów regularnie sięga po papierosy, a 3% robi to wyłącznie okazjonalnie. Skala używania wyrobów powiązanych (np. e-papierosów) utrzymuje się na marginalnym poziomie.

Wśród osób, które zadeklarowały palenie papierosów dominują mężczyźni – 13,7% badanych mężczyzn pali regularnie papierosy, wśród kobiet jest to 9,4%. Zależność ta powtarza się także w przypadku osób deklarujących okazjonalne palenie papierosów oraz tych, które sięgają po wyroby powiązane.

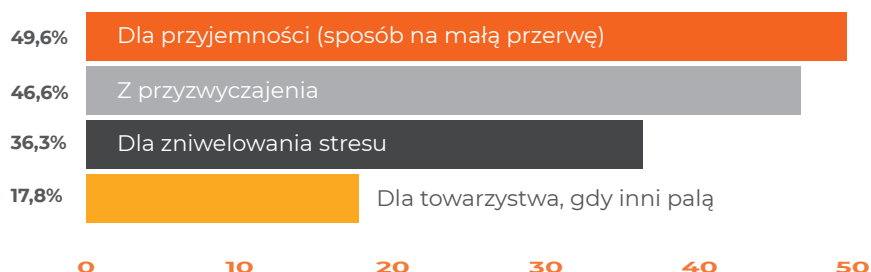
Częściej palaczami są pracownicy (12,0% uczestniczących w badaniach pracowników), niż pracodawcy (9,8% uczestniczących w badaniu pracodawców). Jednak to wśród pracowników jest większy odsetek osób, które nigdy nie sięgały po papierosy i wyroby powiązane.

Należy zauważyć, że pracodawcy częściej niż pracownicy deklarowali, że rzucili palenie – 34,4% pracodawców już nie pali mimo, iż kiedyś to robiło, podczas, gdy wśród pracowników odpowiedzi takiej udzieliło 29,2% badanych.

Niemal połowa palących osób sięga po papierosa dla przyjemności, traktując palenie, jako sposób na małą przerwę. Niewiele poniżej 47% palących respondentów twierdzi, że palenie jest u nich kwestią przyzwyczajenia, które należy rozumieć też jako nałóg. Ponad 36% palaczy sięga po papierosy w sytuacji odczuwania stresu w celu jego zniwelowania, bądź zminimalizowania. Tylko niespełna 18% badanych deklarujących palenie robi to w celu dostosowania się do palącego towarzystwa.

Na niemal wszystkie wskazane powody sięgania po papierosa częściej wskazywały kobiety. Mężczyźni natomiast dominowali w grupie osób wskazujących na przyzwyczajenia, jako motywator palenia. Oznacza to, że kobiety w większym stopniu traktują papierosy, jako chwilową przerwę, małą przyjemność, sposób na odstresowanie lub sięgają po papierosa w towarzystwie. Natomiast mężczyźni częściej wskazują na nałóg, jako powód który prowokuje ich do palenia.

Wykres 22. Sytuacje, w których osoby palące sięgają po papierosa

Osoby palące papierosy okazjonalnie częściej niż inni palacze (palący regularnie papierosy lub wyroby powiązane) sięgają po papierosa dla przyjemności, dla zniwelowania stresu czy dla towarzystwa. Natóg/przyzwyczajenie jest głównym motywem do sięgania po papierosy i wyroby powiązane przez regularnych palaczy.

Tabela 2. Powody sięgania po papierosy a sposób palenia

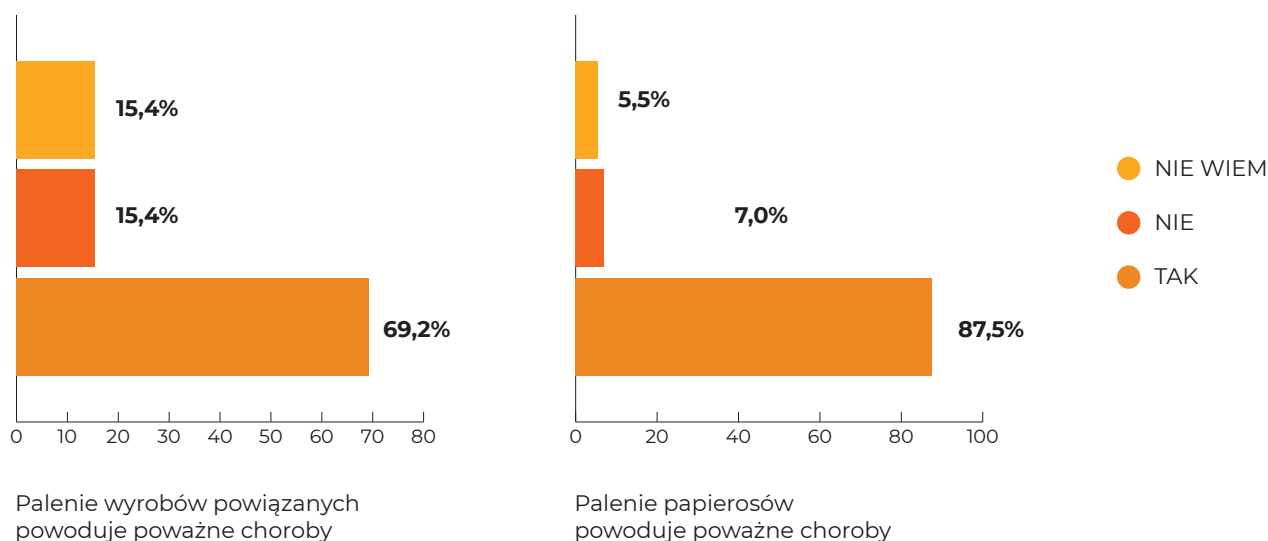
DLACZEGO SIĘGA PAN/I PO PAPIERO-SY /WYROBY POWIĄZANE	TAK, PALĘ PAPIEROSY	TAK, PALĘ WYROBY POWIĄZANE	SIĘGAM PO PAPIEROSY TYLKO OKAZJONALNIE
Dla przyjemności (sposób na małą przerwę)	49,1%	25,0%	58,6%
Dla zniwelowania stresu	33,0%	33,3%	48,3%
Z przyzwyczajenia	44,3%	58,3%	27,6%
Dla towarzystwa, gdy inni palą	11,3%	25,0%	48,3%

Zdecydowana większość (87,5%) osób sięgających po papierosy, nawet tylko okazjonalnie, jest przekonana, że powodują one poważne choroby. Odsetek osób przekonanych o szkodliwości działania wyrobów powiązanych, głównie e-papierosów jest niższy i wynosi niespełna 70%. Wciąż więc pokutuje wśród konsumentów tego typu produktów przekonanie o ich niższej szkodliwości niż tradycyjnych papierosów.

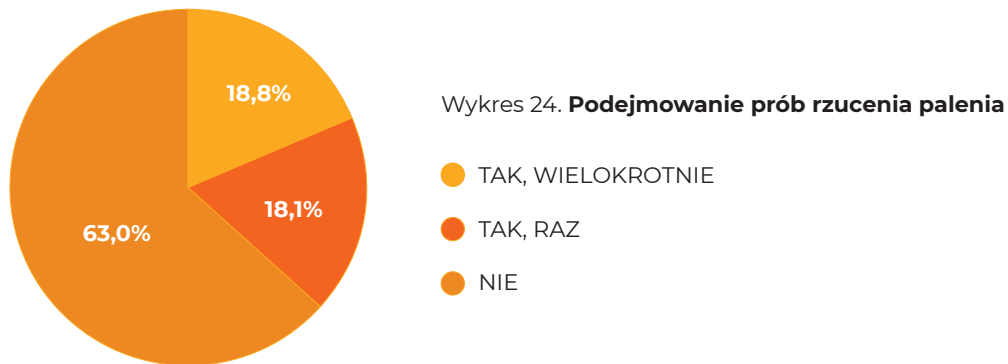
Zdecydowana większość palących respondentów zdaje sobie sprawę z zagrożeń zdrowotnych, jakie niesie za sobą palenie papierosów. Niemal 90% spośród nich zdaje sobie sprawę, że palenie papierosów i wyrobów powiązanych może skutkować rakiem płuca. Jest to zdecydowanie najczęściej wiązana z paleniem jednostka chorobowa. Nieznacznie ponad 80% wiąże palenie z możliwością wystąpienia ataku (zawału) serca, a 71% z udarem mózgu (wylewem).

Wysoki odsetek wskazań na możliwość wystąpienia każdej ze wskazanych jednostek chorobowych świadczy o wysokim poziomie świadomości osób palących o niebezpieczeństwach i skutkach zdrowotnych palenia.

Wykres 23. Ocena wpływu palenia papierosów i wyrobów powiązanych na występowanie poważnych chorób

Mimo wysokiej świadomości zagrożeń związanych z paleniem papierosów i wyrobów powiązanych próbę rzucenia palenia w ciągu ostatnich 12 miesięcy podjęło jedynie 36,9% palących uczestników badania. Nieco poniżej 20% badanych usiłowało zerwać z nałogiem wielokrotnie w ciągu ostatniego roku

Miejsce pracy, jako sytuację, w której najczęściej sięga się po papierosa lub wyroby powiązane wskazywali zdecydowanie częściej mężczyźni (44,1%), niż kobiety (12,5%). Kobiety z kolei najczęściej palą w domu lub na spotkaniach towarzyskich, a więc poza środowiskiem pracy.

Tabela 3. **Sytuacje, w których najczęściej osoby palące sięgają po papierosa**

W JAKICH SYTUACJACH SIĘGA PAN/I NAJCZĘŚCIEJ PO PAPIEROSA/WYROBY POWIĄZANE?	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
W pracy	12,5%	44,1%
W domu	36,1%	13,6%
Na spotkaniu towarzyskim	45,8%	27,1%

Podejmowanie prób rzucenia palenia nie jest warunkowane przez płeć palacza – zbliżony odsetek kobiet i mężczyzn usiłował zerwać z nałogiem tytoniowym zarówno wielokrotnie, jak i jednokrotnie.

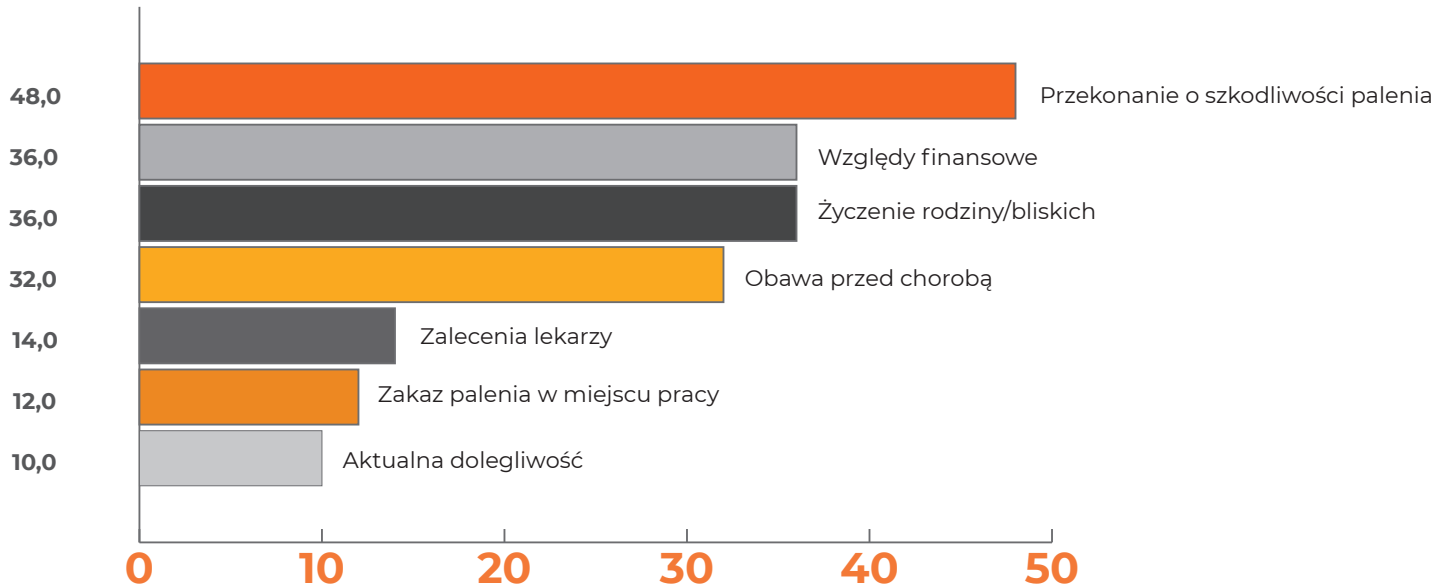
Tabela 4. **Podejmowanie prób rzucenia palenia**

CZY W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY PODEJMOWAŁ/A PAN/I PRÓBY RZUCENIA PALENIA?	PRACODAWCY	PRACOWNICY
Tak, wielokrotnie	16,7%	20,8%
Tak, raz	18,2%	18,1%
Nie	65,2%	61,1%

Dla niemal połowy (48,0%) respondentów główną motywacją do podjęcia prób rzucenia palenia było przekonanie o jego szkodliwości dla zdrowia. Jako kolejny powód na równi (po 36%) wskazywano względy finansowe oraz życzenie rodziny/bliskich. Dla 32,0% badanych czynnikiem wpływającym na podjęcie decyzji o zerwaniu z nałogiem była obawa przed chorobą. W znacznie mniejszym stopniu jako czynnik motywujący wskazywano na zalecenia lekarzy, zakaz palenia w miejscu pracy czy aktualne dolegliwości.

Dane te pokazują, że kluczowymi czynnikami mającymi wpływ na chęć zaprzestania palenia jest zdrowie, rodzina i finanse.

Wykres 25. **Motywacja do rzucenia palenia**

Analizując motywację do rzucenia palenia w kontekście zajmowanego stanowiska w firmie można zauważyć, że dla pracodawców w większym stopniu niż dla pracowników czynnikiem inicjującym podjęcie walki z nałogiem było: życzenie rodziny/bliskich, obawa przed chorobą i aktualne dolegliwości. W przypadku pozostałych motywatorów dominującą grupą byli pracownicy, to oni w większym stopniu wskazywali na podjęcie prób rzucenia palenia ze względu na przekonanie o jego szkodliwości, ze względu na finanse, opierając się na zaleceniach lekarzy oraz w wyniku prowadzenia zakazu palenia w zakładzie pracy.

Zakaz palenia w zakładzie pracy zmotywował 14,3% pracowników i 9,1% pracodawców do podjęcia próby rzucenia palenia. Nie jest to czynnik, który byłby jednym z kluczowych w walce z nałogiem.

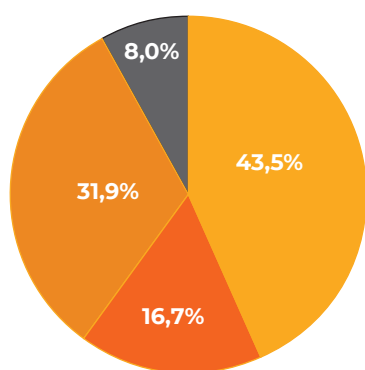
Tabela 5. **Przyczyny podjęcia prób rzucenia palenia a płeć**

CO SKŁONIŁO PANA/IA DO PODJĘCIA PRÓBY ZAPRZESTANIA PALENIA?	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Przekonanie o szkodliwości palenia	48,1%	47,8%
Względy finansowe	33,3%	39,1%
Życzenie rodziny/bliskich	25,9%	47,8%
Obawa przed chorobą	44,4%	17,4%
Zalecenia lekarzy	3,7%	26,1%
Zakaz palenia w miejscu pracy	7,4%	17,4%
Aktualne dolegliwości	7,4%	13,0%

Odnosząc się do uwarunkowań płci jako motywatory dominujące (częściej wskazywane przez kobiety, niż mężczyzn) u kobiet można wskazać: obawę przed chorobą oraz przekonanie o szkodliwości palenia. Jednak w przypadku przekonania o szkodliwości palenia odsetek wskazań w obu grupach płciowych był bardzo zbliżony. Natomiast obawa przed chorobą w dużo większej mierze motywuje kobiety do podjęcia próby zaprzestania palenia, niż mężczyzn, jakby względy zdrowotne przemawiały do kobiet w dużo większym stopniu.

To, co w większym stopniu motywuje mężczyzn niż kobiety do rzucenia palenia to: względy finansowe, życzenie rodziny/bliskich, zalecenia lekarzy, zakaz palenia w miejscu pracy oraz aktualne dolegliwości. Zależność jaką można zauważyć to fakt, iż o ile kobiety motywuje już sama obawa przed chorobą, o tyle mężczyźni reagują dopiero w sytuacji wystąpienia realnego zagrożenia, a więc wystąpienia dolegliwości i wskazań lekarskich.

Wykres 26. Chęć rzucenia palenia

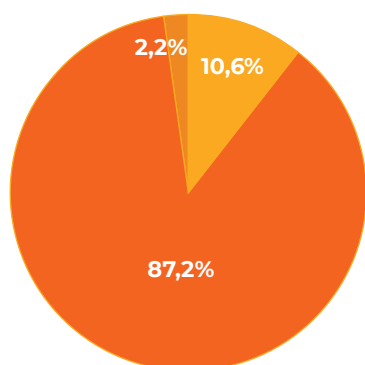
- Tak
- Tak, ale obawiam się związanych z tym trudności
- Nie
- Trudno powiedzieć

Aż 60,2% palących respondentów chciałoby rzucić palenie, z czego 43,5% wyraziło jednoznaczną chęć, a 16,7% ma pewne obawy związane z trudnościami, na jakie mogą natrafić podejmując taką próbę. Jednak niemal 32% badanych nie jest zainteresowana rzuceniem palenia.

W odniesieniu do płci – to kobiety częściej deklarują chęć rzucenia palenia, ale to mężczyźni dominują w grupie osób chcących rzucić palenie, ale obawiających się związanych z tym trudności.

Bierne Palenie

Zdecydowana większość (87,2%) niepalących respondentów nie jest narażana w swoim miejscu pracy na wdychanie dymu tytoniowego, jednak na uwagę zasługuje fakt, że aż co 10 osoba jest narażana na bierne palenie w pracy. Sytuacja ta w większym stopniu dotyczy mężczyzn, spośród których 13,2% deklaruje, że ma kontakt z dymem tytoniowym w miejscu pracy, podczas gdy wśród kobiet odsetek ten wynosi 9,2%.

Wykres 27. Narażenie nie wdychanie dymu tytoniowego w miejscu pracy

- Tak
- Nie
- Trudno powiedzieć